

2018-1

12. oktober 2018

Nal. nr./j.nr.: 2018-802-0010

All. nr./notatnr.: 57784

Sull./sagsbeh.: KJ

Ikke kritik i sag om vandkraft

Et privat selskab klagede den 12. marts 2018 til ombudsmanden over det daværende Departement for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Energis (herefter departementet) behandling af selskabets ansøgning om tilladelse til gennemførelse af forundersøgelse af vandkraftpotentiale ved Nanortalik.

Det private selskab modtog den 21. december 2017 afslag på selskabets ansøgning med den begrundelse, at det ansøgte område allerede var reserveret til Nukissiorfiit.

Selskabet gjorde gældende, at sagen ikke var blevet behandlet i overensstemmelse med ligebehandlingsprincipperne, og at departementet efter indgivelsen af selskabets ansøgning skulle have taget særlige hensyn til Nukissiorfiit. Selskabet var derudover af den opfattelse, at selskabet havde søgt om tilladelse til det pågældende område før Nukissiorfiit, og at Nukissiorfiit på et tidligere tidspunkt havde oplyst, at Nukissiorfiit ikke havde interesse i det pågældende område.

Ombudsmanden fandt, at departementet ikke havde handlet i strid med gældende retsregler eller retsgrundsætninger.

Ombudsmanden lagde vægt på, at Grønlands Selvstyre har eneret til forundersøgelse af vandkraftpotentiale til produktion af energi, og at Grønlands Selvstyre udnytter denne eneret gennem bl.a. det selvsty-

reejede selskab Nukissiorfiit. Ombudsmanden fandt på denne baggrund, at selskabet og Nukissiorfiit ikke var "lige" efter loven.

Ombudsmanden fandt derudover, at spørgsmålet om, hvem der først søgte om tilladelse til gennemførelse af forundersøgelse ikke var afgørende i denne sag. Ombudsmanden lagde vægt på, at Naalakkersuisut har en skønsmæssig hjemmel til at meddele eller helt at undlade at meddele tilladelse til gennemførelse af forundersøgelse. Ombudsmanden fandt således ikke, at uenighederne mellem selskabet og departementet om sagens faktiske omstændigheder, var afgørende i sagen.

Samlet set fandt ombudsmanden ikke, at der var udsigt til, at ombudsmanden ved at fortsætte undersøgelsen, i væsentligere omfang ville kunne kritisere departementet.

(Svar til klager af 12. oktober 2018, j.nr. 2018-802-0010)

Herunder gengives ombudsmandens svar i sagen i anonymiseret form. I svaret anvendes betegnelsen A om klager.

ANONYMISERET UDGAVE

A's klage over Departementet for Erhverv og Energi

Den 12. marts 2018 rettede A henvendelse til mig vedrørende Departementet for Erhverv og Energis (departementet) behandling af A's ansøgning om tilladelse til gennemførelse af forundersøgelser af vandkraftspotentiale ved Nanortalik.

Jeg forstår klagen således, at A mener, at departementet efter modtagelsen af A's ansøgning har taget særlige hensyn til Nukissiorfiit.

Jeg har nu haft lejlighed til at gennemgå den samlede sag, herunder A's brev af 31. juli 2018 med bilag med bemærkninger til departementets brev af 4. juni 2018 med bilag.

På baggrund af min gennemgang af den samlede sag har jeg besluttet ikke at fortsætte den ombudsmandsundersøgelse, som jeg iværksatte ved mit brev af 27. marts 2018 med bilag til departementet, idet det samlet set er min opfattelse, at der ikke er udsigt til, at jeg ved en videre undersøgelse af sagen i væsentligere omfang vil kunne kritisere departementet.

Jeg henviser til § 14, stk. 1, i inatsisartutlov nr. 7 af 1. juni 2017 om Ombudsmanden for Inatsisartut, hvorefter ombudsmanden afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

Jeg har ved min beslutning om ikke at fortsætte min undersøgelse lagt vægt på, at det fremgår af §§ 3 og 4 i Inatsisartutlov nr. 11 af 8. juni 2014 om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi (vandkraftloven), at Grønlands Selvstyre har eneret til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi, og at Naalakkersuisut på nærmere fastsatte vilkår kan meddele tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftsressourcer til produktion af energi.

Det er min forståelse, at Naalakkersuisut ved behandlingen af en ansøgning om tilladelse til gennemførelse af forundersøgelser af vandkraftspotentiale efter § 4 skal foretage en skønsmæssig vurdering.

Det er videre min opfattelse, at det i den forbindelse ikke er afgørende, hvem af A og Nukissiorfiit, der "kom først".

Endelig er det min opfattelse, at Grønlands Selvstyre udnytter eneretten til forundersøgelser gennem bl.a. det selvstyrejede selskab Nukissiorfiit, og at Nukissiorfiit således ikke kan sidestilles med en privat aktør som A, der af Naalakkersuisut på nærmere fastsatte vilkår *kan* meddeles tilladelse til denne aktivitet, jf. vandkraftlovens § 4.

Jeg vurderer derfor, at der ved en fortsættelse af min undersøgelse ikke vil være udsigt til, at jeg vil kunne kritisere departementet i væsentligere omfang.

Herudover har jeg noteret mig, at der foreligger forskellige forklaringer fra henholdsvis A og departementet om sagens (forløbets) faktiske omstændigheder.

Dette gælder bl.a. i spørgsmålet om, hvilke oplysninger der skulle være givet eller ikke givet i forbindelse med forskellige møder afholdt i perioden 2016-2018 mellem A, departementet og Nukissiorfiit, navnlig vedrørende Nukissiorfiits hensigter og planer i relation til undersøgelse af vandkraftspotentialet ved Nanortalik og i forlængelse heraf, i spørgsmålet om hvem af A og Nukissiorfiit, der først søgte om tilladelse/reservation til forundersøgelse af det pågældende område.

Det er dog min opfattelse at det tidsmæssige perspektiv, altså hvem af A og Nukissiorfiit, der først søgte om tilladelse til forundersøgelse af vandkraftspotentialet ved Nanortalik, ikke er afgørende i denne sag.

Jeg bemærker, at punkt 1 i A's hørings svar til mig af 31. juli 2018 omhandler en aktindsigt, som A blev meddelt af departementet den 16. januar 2018. Da jeg ikke har forstået A's klage af 12. marts 2018 som en klage over den meddelte aktindsigt, har jeg således ikke forholdt mig til dette forhold.

Nedenfor har jeg nærmere gjort rede for mine overvejelser. Indledningsvis følger dog først en kortere gennemgang af sagens baggrund.

1. Sagens baggrund

Departementet meddelte ved brev af 21. december 2017 A afslag på ansøgning om tilladelse til forundersøgelse af vandkraftpotentiale i Tasiusaarsuk ved Nanortalik med den begrundelse, at det ansøgte område allerede var reserveret til Nukissiorfiit.

A klagede den 12. marts 2018 til mig over departementets afslag.

A anfører i sin klage til mig, at det er A's opfattelse, at forløbet og departementets behandling af A's ansøgning om tilladelse til gennemførelse af forundersøgelser af vandkraftspotentiale ved Nanortalik ikke er behandlet i overensstemmelse med ligebehandlingsprincipperne.

A oplyser, at A indgav ansøgning om tilladelse til forundersøgelse af vandkraftpotentiale ved Nanortalik den 10. september 2017, og således før Nukissiorfiit, idet Nukissiorfiit først anmodede om reservation af samme område i forbindelse med Nukissiorfiits hørings svar af 16. november 2017 over A's ansøgning.

A fremhæver, at det er A's opfattelse, at Nukissiorfiit og departementet tidligere, bl.a. på et møde i april 2016 havde oplyst, at Nukissiorfiit ikke ønskede at udvikle det pågældende område, som A havde til hensigt at ansøge om tilladelse til at udvikle. A argumenterer på den baggrund for, at departementet efter modtagelsen af A's ansøgning skulle have taget særlige hensyn til Nukissiorfiit.

På baggrund af A's klage anmodede jeg den 27. marts 2018 departementet om at sende mig samtlige akter samt en udtalelse til sagen, hvilket departementet gjorde den 4. juni 2018.

Jeg forstår departementets udtalelse til mig således, at departementet ikke er enig i A's udlægning af sagens faktiske omstændigheder, herunder at Nukissiorfiit eller departementet skulle have givet udtryk for, at det af A ansøgte område, ikke havde interesse for Nukissiorfiit.

Departementet fremhæver desuden, at Grønlands Selvstyre efter loven har eneret til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi, og at Naalakkersuisut har hjemmel til at meddele eller til at undlade at meddele tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi. Departementet anfører endvidere, at Naalakkersuisut i denne sag har truffet en skønsmæssig afgørelse i henhold til vandkraftlovens bestemmelser og foretaget en samlet vurdering af alle relevante forhold og saglige hensyn.

Den 27. juni 2018 sendte jeg departementets udtalelse i høring hos A og anmodede om A's eventuelle bemærkninger, hvilke jeg modtog den 31. juli 2018.

2. Retsgrundlaget

A har i klagen til mig oplyst, at A ikke mener, at sagen er behandlet i overensstemmelse med ligebehandlingsprincipperne.

Der gælder i dansk forvaltningsret en almindelig lighedsgrundsætning, hvorefter forvaltningen er forpligtet til at behandle lige forhold lige, når den træffer skønsmæssige afgørelser. Det kan imidlertid ikke af en almindelig lighedsgrundsætning udledes noget om, hvad der er lige forhold. Eftersom lighedsgrundsætningen ikke selv angiver, hvad der skal behandles lige, beror det på det konkrete retsgrundlag, hvilke kriterier, der er saglige. Jeg henviser til Niels Fenger, 356-357.

Jeg finder, at dansk og grønlandsk ret er identisk på dette område.

Det fremgår af § 3 i vandkraftloven at:

”Grønlands Selvstyre har eneret til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi.”

Det fremgår af lovbemærkningerne til vandkraftlovens § 3, at:

[...]

Nukissiorfiit foretager også forundersøgelser og udnyttelse af vandkraft på selvstyrets vegne.

[...]

At undersøge og anvende vandkraft er en almindelig del af forsyningsstrategien for Nukissiorfiit, og dette sker med henblik på at sikre at forsyningen sker på den mest økonomiske og klimavenlige måde og med henblik at tilpasse energiproduktionen til forbrugsudviklingen.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslagets § 4 og skal sikre, at ingen kan foretage forundersøgelser eller udnytte vandkraftressourcer til produktion af energi uden tilladelse fra Naalakkersuisut.”

Der er ikke i vandkraftloven fastsat nærmere regler for, hvordan Nukissiorfiit i praksis forvalter og udøver denne ret på selvstyrets vegne, men det fremgår af §§ 4 og 12 i landstingsforordning nr. 14 af 6. november 1997 om energiforsyning (landstingsforordningen), at Nukissiorfiit varetager forsyning af forbrugerne med elektricitet og fjernvarme, og at Nukissiorfiit er forpligtet til at opretholde en effektiv og tilstrækkelig el- og fjernvarmeforsyning til forbrugerne i byer og bygder.

Det fremgår af vandkraftlovens § 4, at Naalakkersuisut på nærmere fastsatte vilkår kan meddele tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftsressourcer til produktion af energi.

Denne bestemmelse giver således Naalakkersuisut hjemmel til at tillade andre aktører, herunder private virksomheder, til på nærmere fastsatte vilkår at udnytte en ret, der i udgangspunktet er forbeholdt Grønlands Selvstyre.

Det er på den baggrund min opfattelse, at Nukissiorfiit og A ikke er "lige" efter loven, idet Nukissiorfiit som selvstyrejet virksomhed ifølge loven udøver selvstyrets eneret til forundersøgelser og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi på vegne af Grønlands Selvstyre, hvorimod A er et privat selskab.

Departementet har i sin udtalelse til mig bl.a. oplyst, at "Naalakkersuisut har en skønsmæssig hjemmel til at meddele og helt at undlade at meddele en tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi."

Jeg tilslutter mig på dette punkt departementets forståelse af vandkraftlovens § 4.

Jeg foretager mig herefter ikke videre i sagen.

Denne sag vil i anonymiseret form blive offentliggjort på min hjemmeside, www.ombudsmand.gl og optrykt i min årsberetning for 2018. Dette skyldes dels, at A selv har oplyst i pressen, at A har klaget til mig i denne sag, dels at jeg har besluttet mig fremadrettet at offentliggøre mere principielle henvendelser, hvor jeg efter at have brugt betydelig tid på sagen, ender med ikke at foretage mig yderligere.